

Toruń, 15 listopad 2018 r.

KUJAWY
POMORZE

Cyber zagrożenia dla młodzieży i problemy suicydologiczne

dr n. hum. Joanna Lessing-Pernak

DOM UWAŻNOŚCI
by entropia

Internet łączy nas z ludźmi, którzy są daleko
a oddala od tych, którzy są blisko

Plan wystąpienia

Rzeczywistość wirtualna - zasoby i zagrożenia

Suicydium jako najgłębszy wymiar cierpienia

VUCA World

Umysł i instrukcja jego obsługi

Co chroni dzieci przed cyberzagrożeniami i uczyć
instrukcji obsługi własnego umysłu

DOM UWAGAŃSKI
by entropia

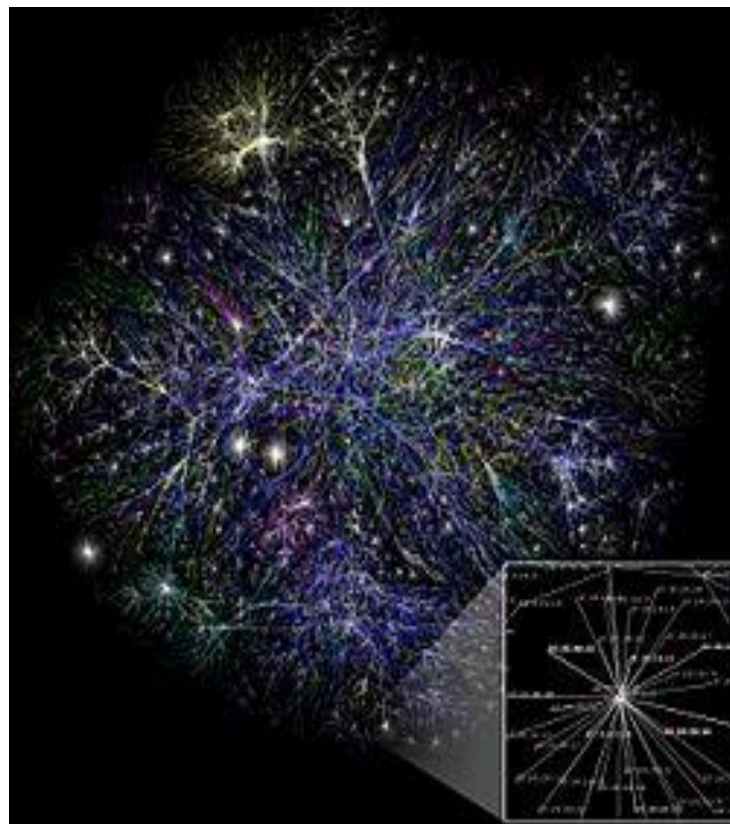
Cyber-rzeczywistość zasoby i zagrożenia.

„Internet to okno na świat – cały świat”

Do czego służy nam internet?

- Komunikacji
- Rozrywki
- Gry
- Ściągania plików
- Poszukiwania informacji
- Zakupów
- Pełni też wiele, wiele innych funkcji

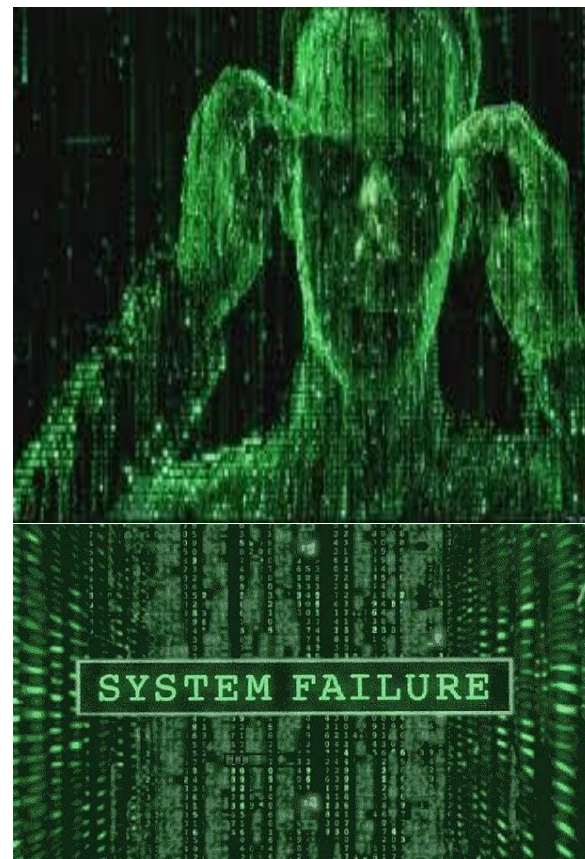
Z portali korzystają częściej dziewczynki niż chłopcy, 90 % ma konto przynajmniej na jednym portalu społecznościowym. Z gier on-line natomiast częściej korzystają chłopcy niż dziewczynki.

Zagrożenia dla dzieci i młodzieży związane z treściami internetowymi

Podział zagrożeń:

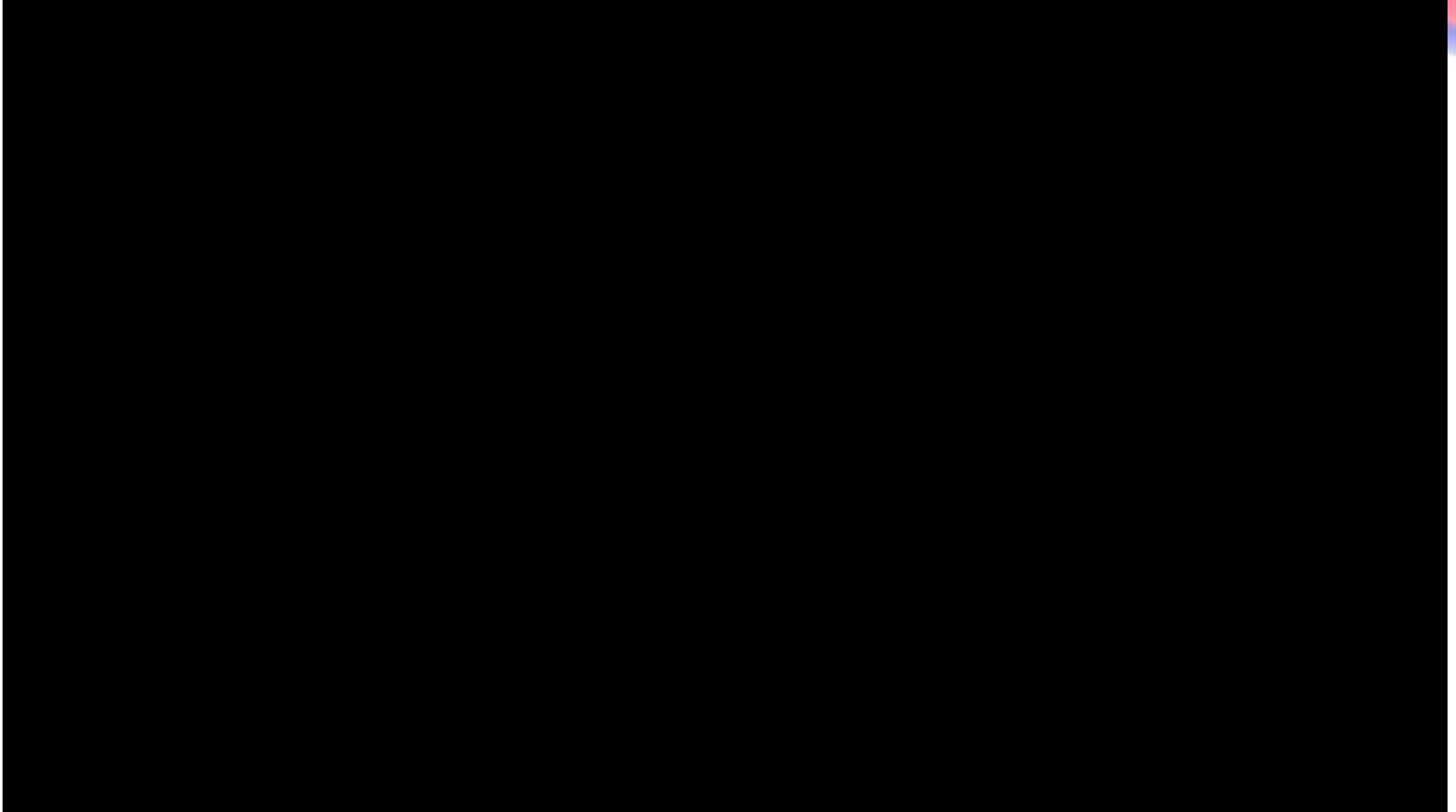
- Cyberprzemoc
- Szkodliwe treści
- Wirtualna prostytutka (m.in. czat kamerki),
- Prywatność- w sieci zostawiamy całą mapę swojego dnia, począwszy od treningów sportowych, po miejsca, które odwiedzamy,
- Nadmierne korzystanie z Internetu- 35 % dzieci zaniedbuje rodzinę, znajomych, naukę szkolną albo hobby,
- Zakupy- 15 % nastolatków ma konto w serwisie aukcyjnym.

Do przejawów agresji elektronicznej zalicza się zatem

- **flaming** – wymiana zdań pomiędzy użytkownikami publicznych kanałów komunikacyjnych (chaty, fora dyskusyjne, blogi internetowe, itd.) zazwyczaj o charakterze agresywnym
- **harassment (prześladowanie)** – w odróżnieniu od flamingu cechuje się dłuższym, regularnym czasem trwania oraz występowaniem zaangażowania u dwóch osób. To przesyłanie za pomocą różnych komunikatorów internetowych, smartfona czy chatów w grach sieciowych agresywnych i ośmieszających treści,
- **impersonation** (kradzież tożsamości poprzez kradzież danych lub uzyskanie dostępu od osoby zaprzyjaźnionej z ofiarą), przejawia się głównie w podszywaniu się pod ofiarę w Internecie i wysyłaniu w jej imieniu obraźliwych wiadomości do innych osób,
- **outing** (upublicznianie tajemnic ofiary poprzez kradzież danych lub uzyskanie informacji od osoby zaprzyjaźnionej z ofiarą) przejawia się głównie w upublicznianiu listów, rozmów z komunikatorów, krótkich wiadomości tekstowych ofiary za pośrednictwem Internetu,
- **cyberstalking**, uporczywe nękanie oraz śledzenie osoby przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, a także przesyłanie jej w dużej ilości i częstotliwości niechcianych wiadomości o różnej, często agresywnej treści. Ten rodzaj agresji jest często spotykany wśród kręgu osób, które przez określony czas utrzymywały ze sobą bliższe relacje,
- **happy slapping** – to zachowania, których celem jest najpierw sprowokowanie i/lub atakowanie drugiej osoby, a następnie dokumentowanie jej zachowania przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i ich upublicznianie w Internecie,
- **denigration** (poniżanie) polega na upublicznianiu często nieprawdziwych, uwłaczających godności informacji o danej osobie i/lub zamieszczanie w przestrzeni wirtualnej zmodyfikowanych zdjęć sugerujących poddawanie się czynnościom o charakterze seksualnym,
- **exclusion** – to wykluczenie (zablokowanie, usunięcie) danej osoby z wirtualnej listy kontaktowej, przykładowo: portale społecznościowe, grupy e-mail,
- **agresja „techniczna”** – to świadome przesyłanie ofierze szkodliwego oprogramowania w celu zniszczenia danych i/lub sprzętu komputerowego, włamywanie się do komputerów osobistych (hacking) oraz blokowanie dostępu do narzędzi i usług internetowych.

W raporcie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczącym przyczyn zgonów w populacji globalnej znajdujemy się w strefie o średnim wskaźniku ilości takich aktów samobójczych (od 15 do 18 przypadków na każde 100 tysięcy mieszkańców).

Statystyki WHO niepokoją, pokazując, iż na całym świecie samobójstwo stanowi drugą – po wypadkach drogowych – przyczynę śmierci osób w grupie populacji pomiędzy 15 do 29 rokiem życia.

Samobójstwo kończy życie 4 razy większej liczby osób niż wojny, prawie dwukrotnie częściej niż przemoc międzyludzka (468 tys. w 2015 roku), 55 razy częściej niż klęski żywiołowe.

GUS podaje, że w 2016 roku w grupie od 1 do 18 roku życia próbę samobójczą podjęło 475 osób, z czego zgonem zakończyły się 103 przypadki (zob. Notatka informacyjna GUS, 08.09.2017).

Dane KGP oparte na wyliczeniach Wojewódzkich Komend Policji w latach 2013-2016 podają od 144 (2013 rok) do 101 (2016 rok) przypadków skutecznych samobójstw w grupie wiekowej od 13 do 18 roku życia.

Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2013 roku głównymi przyczynami samobójstw w Polsce były: zaburzenia psychiczne, nieporozumienia rodzinne, zawód miłosny, warunki ekonomiczne i choroba przewlekła. Co istotne, w ponad 47% przypadków przyczyna samobójstwa nie została ustalona (Policja.pl, 2014).

B. Hołyst dokonał podziału samobójstw na cztery rodzaje: wyobrażone, upragnione, usiłowane oraz dokonane

Jednymi z najczęściej wymienianych przyczyn podjęcia próby samobójczej są dysfunkcje i niestabilność rodziny oraz negatywne zdarzenia życiowe w rodzinie. Występowanie w rodzinie nadużywania alkoholu, przemocy, braku czasu rodziców, kłótni bądź próba samobójcza lub samobójstwo któregoś z członków rodziny czy rozwód rodziców powoduje, że prawdopodobieństwo podjęcia próby samobójczej przez dziecko wychowywane w takiej rodzinie wzrasta. Należy tu również zaznaczyć, że mimo tragicznej sytuacji rodzinie, dzieci mogą być lojalne wobec swoich rodziców, co powstrzymuje je od szukania pomocy poza rodziną (Światowa Organizacja Zdrowia, 2003).

Dlaczego młodzi odbierają sobie życie?

Naukowcy zwracają uwagę, że – od strony opisowej – motywy działań samobójczych są podobne u dzieci i młodzieży, jak i dorosłych.

W praktyce jednak nieukształtowany aparat psychiczny i emocjonalny dzieci oraz nastolatków zwielokrotnia intensywność przeżywania przez nich rzeczywistości, odkrywania zdolności, popędów i cech osobowościowych. To, co dla dorosłego człowieka może wydać się nieprzyjemnym doświadczeniem, jak np. krytyka lub złośliwe, negatywne opinie ze strony najbliższych lub przyjaciół, u dzieci i młodzieży może przybrać katastrofalne skutki!

DOM UWAGAŃSKI
by entropia

W niemieckich mediach wyemitowano kiedyś film o samobójstwie studenta, który rzucił się pod pociąg. Okazało się, że w ciągu kolejnych trzech miesięcy o 86 proc. wzrosła liczba śmierci samobójczych wśród mężczyzn na torach kolejowych.

INTERNET JEST JAK UMYSŁ

VUCA WORLD

ZMIENNOŚĆ

FAKT I MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA
ZMIANY JEST ZNANA. NIE
WIADOMO JAK MOŻE ONA
WYGLĄDAĆ LUB BRAK ZASOBÓW,
ŻEBY SIĘ DO NIEJ PRZYGOTOWAĆ

NIEPEWNOŚĆ

ZMIANY SĄ NIEOCZEKIWANE
TAK SAMO JAK I CZAS ICH
TRWANIA. MOGĄ DOTYCZYĆ
WSZYSTKIEGO.

WIELOZNACZNOŚĆ

ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-
SKUTKOWE SĄ NIEJASNE. BRAKUJE
WCZEŚNIEJSZYCH DOŚWIADCZEŃ,
NA KTÓRYCH MOŻNA SIĘ OPRZEĆ.
BRAK PRECEDENSÓW.
NIE WIADOMO, CZEGO NIE
WIADOMO.

ZŁOŻONOŚĆ

SYTUACJA SKŁADA SIĘ Z WIELU
POŁĄCZONYCH ELEMENTÓW I
ZMIENNYCH.
CZEŚĆ INFORMACJI MOŻE BYĆ
PRZEWIDYWALNA
ALE ICH ILOŚĆ LUB ZŁOŻONOŚĆ
MOŻE BYĆ CIĘŻKA DO OGARNIĘCIA.

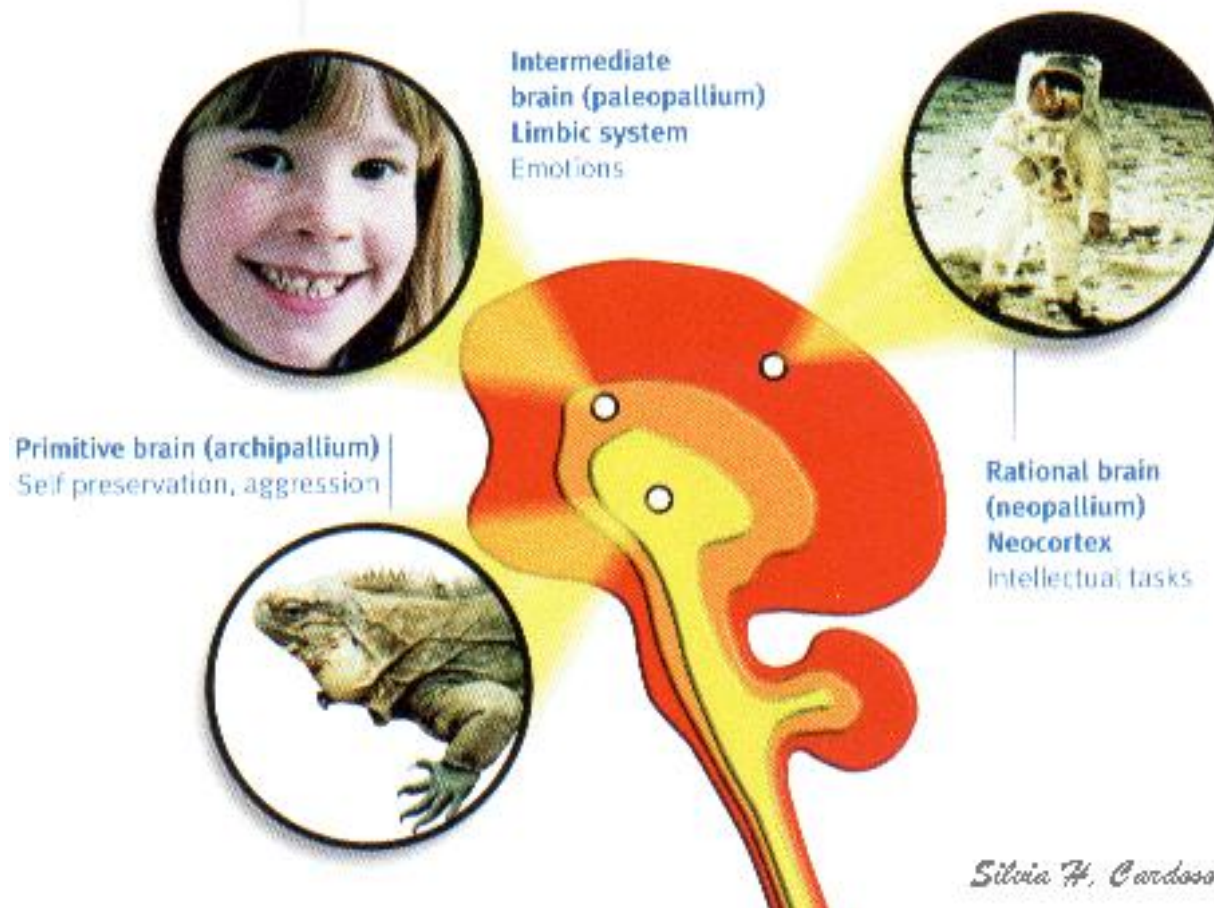

DOM UWAŻNOŚCI
by entropia

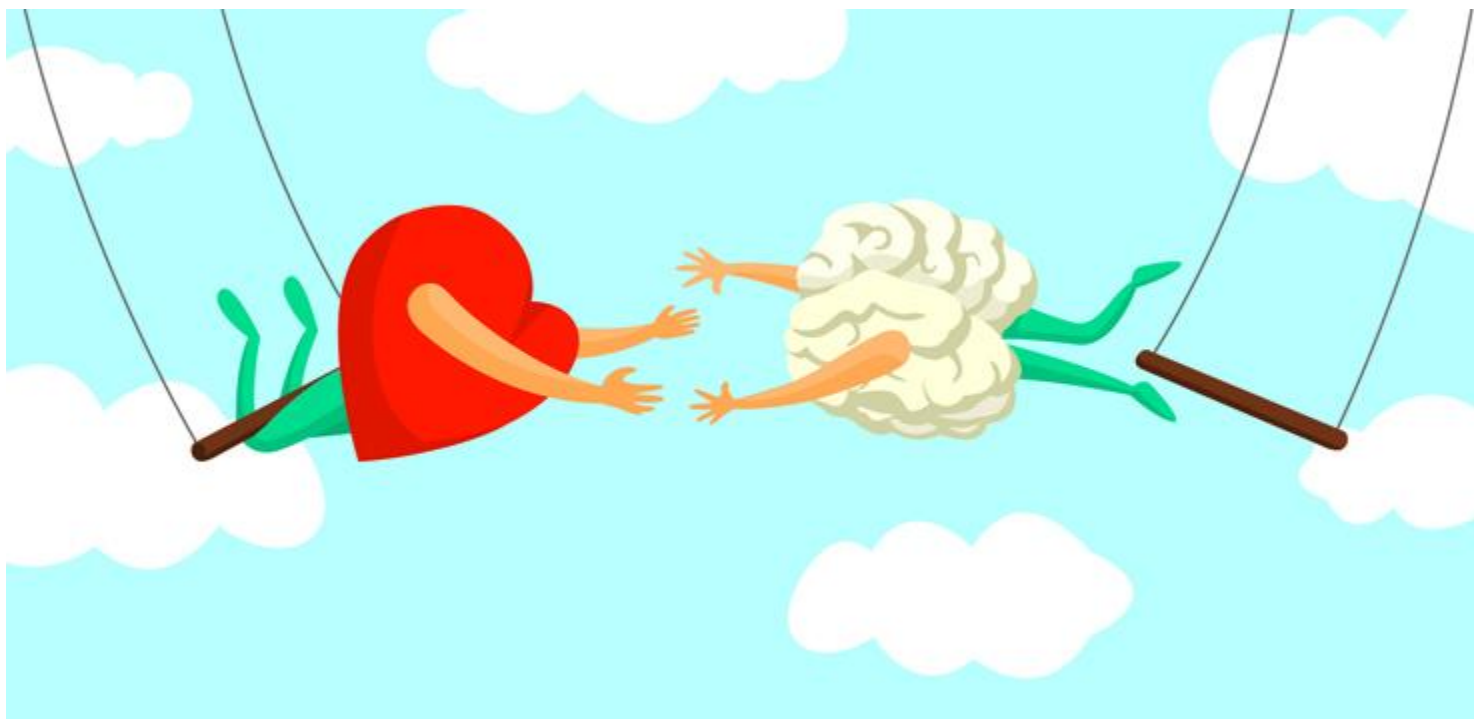
Świat jest VUCA

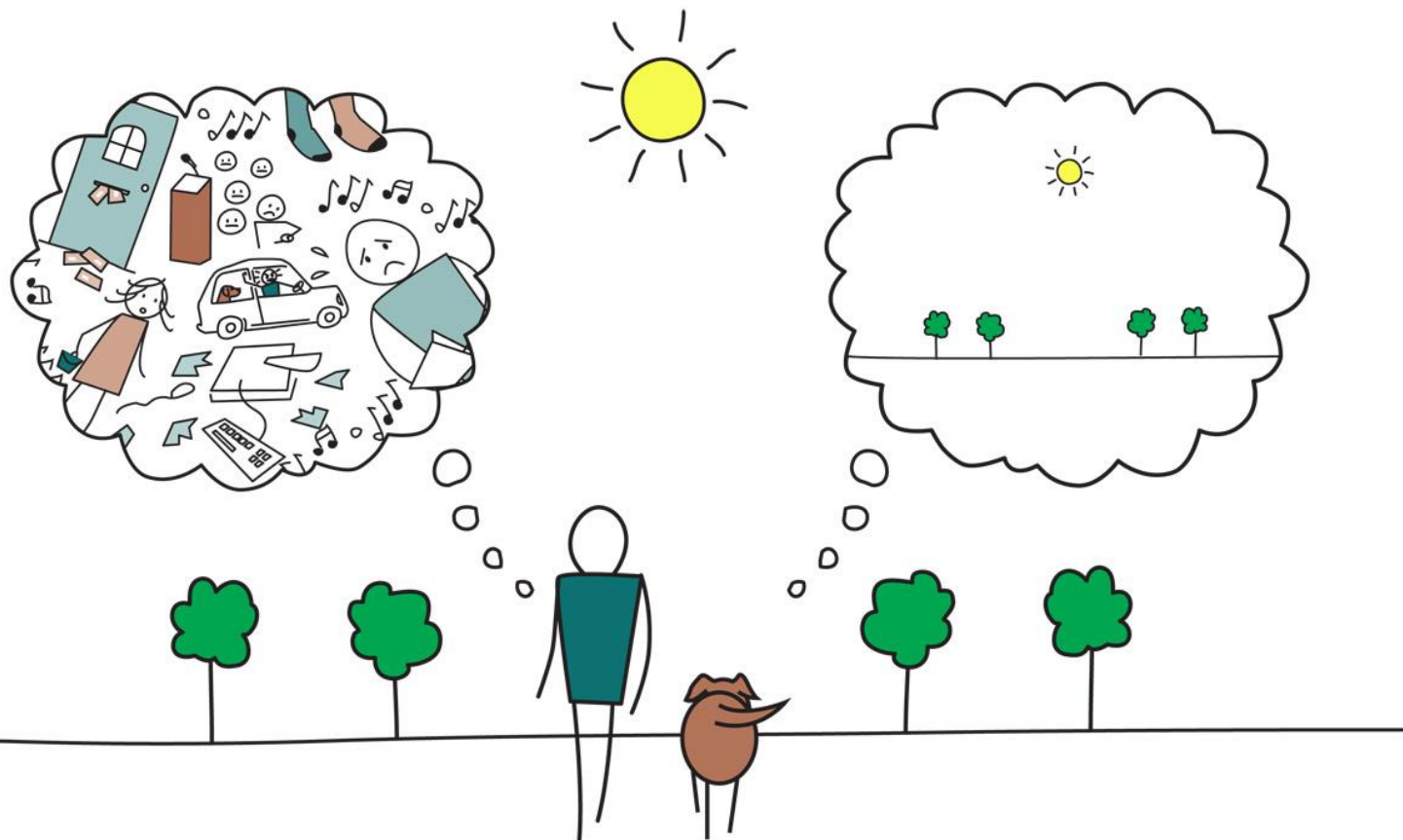
- Volatile (zmienny) – mody, rynki finansowe, warunki naturalne (pogoda, zaburzenia tektoniczne), ...
- Uncertain (niepewny) – wczorajszych gigantów już nie ma, zrodziły się nowe
- Complex (złożony) – szybkość przepływu informacji, relacje międzynarodowe, ogniska niepokoju,
- Ambiguous (zagadkowy) – jakie będzie nasze życie, gdy pracą zajmą się roboty?

Silvia H. Cardoso

Mind Full, or Mindful?

DOM UWAGAŃNOŚCI
by entropia

Lao Tze:

Uważaj na swoje myśli, stają się słowami.

Uważaj na swoje słowa, stają się czynami.

Uważaj na swoje czyny, stają się nawykami.

Uważaj na swoje nawyki, stają się
charakterem.

Uważaj na swój charakter, staje się twoim
przeznaczeniem.

Hołyst, B. (2012). Motywacje samobójstw nieletnich. Probacja. Ministerstwo Sprawiedliwości, 3.

Hołyst, B. (1983). Samobójstwo – przypadek czy konieczność. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Hołyst, B., Staniaszek, M., Binczycka-Anholcer, M. (red.). (2002). Samobójstwo. Warszawa: Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej.

Aleksandra Bąbik, Dominik Olejniczak

Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka Vol. 13 Nr 2 (2014) 119

Hołyst, B. (2012). Suicydologia. Warszawa: LexisNexis.

Lewandowska, I., Bańbura, K., Michałowska, J. Próby samobójcze wśród młodzieży. praca studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Makara-Studzińska, M., Moryłowska, J., Grzywa, A. (2007). Samobójstwo jako konsekwencja krzywdzenia w dzieciństwie. Wiadomości psychiatryczne, 10(1).

Malicka-Gorzelańczyk, H. (2002). Opinie młodzieży o samobójstwie. Bydgoszcz: Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego.

Mishara, B. L., Kerkhof Ad J. F. M. (2013). Suicide prevention and new technologies. Evidence Based Practice. Londyn: Palgrave Macmillan.

Materiały przygotowane przez podinsp. Aneta Pawlińską ekspert Wydziału Prewencji KWP zs. w Radomiu